

هفتمین کنفرانس آموزش شیمی ایران

۲۲ تا ۲۴ شهریور ۱۳۹۰ - زنجان

آثار زیان بار استفاده از ظروف یک بار مصرف

مظفر اسمعیلی

اداره آموزش و پرورش ناحیه یک تبریز

mozaffare@yahoo.com

چکیده:

امروزه با افزایش جمعیت، استفاده از ظروف یکبار مصرف، افزایش سرسام آوری یافته است. در حال حاضر کشور ما هم یکی از ۱۰ کشور اول دنیا در استفاده از ظروف یکبار مصرف می باشد. این ظروف بطور کلی از پلاستیک های پلی استایرن، پلی وینیل کلرید، پلی اتیلن ترفتالات)، پلی اتیلن، پلی پروپیلن، پلی کربنات و پلی آمید تشکیل یافته اند و در فرآیند تولید علاوه بر پلیمرهای فوق، مواد افزودنی گوناگونی به آنها افزوده می شود، اغلب این پلیمرها و افزودنی ها دارای آثار زیان بار زیست محیطی و نیز ضررهای بهداشتی می باشند که در این مقاله ضمن بررسی این آثار، مختصری هم از ساختار و نحوه ی تولید این ظروف بیان گردیده است. و نهایتاً در ارتباط با کنترل و رعایت استانداردها، پیشنهاداتی مطرح شده است.

مقدمه:

امروزه با افزایش جمعیت و با توجه به تغییر الگوی زندگی و صنعتی شدن آن، نیاز گروه های مختلف سنی و افزایش مصرف غذا در خارج از منزل، استفاده از ظروف یکبار مصرف برای نگهداری، حمل و نقل و عرضه مواد غذایی و آشامیدنی، افزایش چشمگیری یافته است. از دلایل این افزایش می توان به قیمت ارزان، حمل و نقل آسان، سهولت در مصرف، صرفه جویی در وقت و دسترسی سریع اشاره کرد، از شروع استفاده از ظروف یکبار مصرف پلاستیکی در کشور ما بیش از ۳۰ سال نمی گذرد و تقریباً ۱۲ سال طول کشیده است تا استفاده از ظروف یک بار مصرف در بین مردم با توجه به اطلاع رسانی ها و توصیه های بهداشتی نهادینه شود ولی در عرض چند سال اخیر سرعت تولید این ظروف آنچنان سرسام آور بالا رفته است که سبب شده در حال حاضر ایران یکی از ۱۰ کشور اول دنیا در استفاده از ظروف یکبار مصرف باشد، به طوری که فقط در سال ۸۵، بیش از ۵۷۰ هزار تن ظروف یکبار مصرف در کشور استفاده شده است، با یک حساب سر انگشتی به ازای هر ایرانی (از کودک، نوجوان و پیر) در هر سال تقریباً ۱۰ کیلو مواد نفتی به پلاستیک یکبار مصرف، تبدیل و استفاده شده است [۲]. این روزها تب استفاده از ظروف یکبار مصرف به قدری فراگیر و گسترده شده است که علاوه بر آبمیوه فروشی ها، بستنی فروشی ها، پیتزا فروشی ها، سلف سرویس ادارات و دانشگاه ها، برخی از مردم حتی در مهمانی های دوستانه خود ترجیح می دهند برای صرفه جویی در وقت و انرژی خود از این ظروف استفاده کنند و حتی هنگام پخش غذاهای نذری و در مراسم هایی مانند جشن تولدهای کودکان در دسر شستشوی ظرف را به کلی از برنامه حذف کنند و از بشقاب و لیوان های رنگارنگ پلاستیکی استفاده کنند. لذا در سال های اخیر شاهد افزایش روزافزون مغازه ها و فروشگاه های ظروف یکبار مصرف به خصوص در کلان شهرها از جمله در شهرستان هستیم. همین مطلب موجب افزایش واحدها و کارخانه های تولید این ظروف نیز شده است بطوری که برخی از مسئولین به وجود بیش از سه هزار واحد مجاز و غیرمجاز تولید ظروف یکبار مصرف در کشور اشاره می کنند [۲]. این گسترش سریع مانند سایر زمینه های شیمی دارای نقاط قوت و نقاط ضعف فراوانی می باشد، که در اوایل اکثراً نقاط قوت آن در نظر گرفته می شد و همین موجب رشد سریع تولید و مصرف آن می گردید ولی رفته رفته نقاط ضعف آن پدیدار گشته و کم کم مورد توجه قرار گرفت به نحوی که در حال حاضر در برخی کشورها محدودیت هایی در تولید و مصرف آنها اعمال می کنند، لذا در این مقاله سعی می کنیم ساختار، نحوه تولید و مضررات ظروف یکبار مصرف را بطور خلاصه بررسی کرده و به تلاش ها و یافته های بشر در جهت رفع این مشکل اشاره ای داشته باشیم.